

BESTAMİ YAZGAN'IN YOLCULUĞU VE MEMLEKET SEVGİSİ

Mehmet POYRAZ

80'lerin sonuna doğru idi. Yaşımız küçüktü, gençlik çağına doğru adımlar atıyor, Kemalettin Tuğcuları, Ömer Seyfettinleri hatmetmiş; -ya da biz öyle sanıyorduk- romanlara, şiirlere ve edebiyat üzerine yazılara merak sarmıştık. Edebiyat dergileri okuyorduk. Yazıya da hevesliydik, yayıncılığa da... Önce okulun duvar gazetesi, ardından teksir makinesiyle birkaç basılı deneme yayını... Teknoloji ile de tanıştık: fotokopi makinesi! Yayıncılık anlamında bu araçlar bizi tatmin etmiyordu. İlla matbaa olacaktı. Arkadaşlar ile bir matbaaya gitmiş, “yardım” etmek koşuluyla çıkaracak olduğumuz yayının basılması için anlaşmıştık. Kolay değildi o dönem baskı işleri. Harfleri tek tek kalıba dizmek gerekiyordu. Zor geldi bu bize. Daha yaşımız ne idi ki? 14 - 15 yaşlarındaydık.

Adana'da yaşıyordum fakat memleketim, o dönem ilçe olan Osmaniye'den hiç kopmamıştım. 89 veya 90 yılıydı; Osmaniye'nin yazı dünyasını keşfetmem Hasret matbaası sayesinde olmuştu. Önce yerel gazeteleri tanıdım. Sonra bir gün kendimi *Güneysu* dergisinde buldum. Birkaç arkadaşla birlikte gitmiştik dergi idarehanesine. Gösterişsiz, sade bir yazıhaneydi. Uzun boylu, esmer, siyah saçlı, siyah bıyıklı, orta yaşlarda, güler yüzlü ve üzerinde beyaz gömleği bulunan bir beyle tanıştık. Sanki yıllardır tanıyormuşum hissine kapılmıştım. Sesi gür ve netti. Tane tane anlatıyordu. Güler yüzlü olmasına rağmen anlatımında kötü veya olumsuz geçen cümleler esnasında yüzünü asıyor ve ekşitiyor, kaşlarını çatıyordu. Sonuç ne olursa olsun tebesüm ederek konuşmasını noktalıyordu. Hatıramda o güne dair iz bırakan diğer detaylar ise çayı çok içmesi ve arada bir “gardaşım” demesiydi. Öğretmen olduğunu sohbetin sonunda biz sorunca söylemişti. Bir ağabey gibi, arkadaş gibi bize ilgi gösterdi. O gün yazının ve şiirin bütün türlerini sorduğumu iyi

hatırlıyorum. Yanından ayrılırken çocuğu gibi ilgi göstererek sevdiği dergisi *Güneysu*'dan bir tane almıştım. Beraber geldiğimiz arkadaşlar da birer tane dergi almıştı. Sonra o bir derginin bana yetmeyeceğini düşündüm. Bir edebiyatçı ile tanışmıştım. Bunu arkadaşlarıma anlatırken onlara tanıştığım edebiyatçının yer aldığı dergiyi de vermeliydim. Kapıdan geri dönüp dört dergi daha istedim. Tekrar vedalaştık. İdarehaneden çıktım. Koltuğumun altında dergiler. Yeni biriyle tanışmanın verdiği keyifle yürümeye başladım. O gün Bestami Yazgan ile tanışmıştım. Bizim için bir âlimdi, bilgeydi. Bir daha yüz yüze gelmemiz yıllar sonra olacaktı. *Güneysu* dergisini uzun süre takip etmeye çalıştık. Çevremize de ulaştırmaya gayret ediyorduk. Dönemin zor koşullarında çıkardıkları *Güneysu*'nun içeriği hayli zengindi. Bestami Yazgan'ın ilk şiirlerini, rahmetli Sıddık Elbistanlı, *Tepe* dergisinin Mart 1992 tarihli sayısında şöyle yorumlar:

“Bestami Yazgan kim, dersenez. ‘Şiir ülkesinde yerini yurdunu aramaya çıkmış bir göçmen kuştur.’ derim size. Şairin aradığı şiir yurdunu bulup, gezindiği bu ilk parçası, çocuk dünyası oluyor.”

Bu değerlendirmeden birkaç yıl sonra Yazgan'ı gerçekten göçmen bir kuş olarak görmekteyiz. Kızları İstanbul'da okumaktadır. Üniversitede okuyan çocuklarını yalnız bırakmak istemeyen Yazgan, tayinini İstanbul'a ister. Vefa Lisesinde edebiyat öğretmeni olarak görevine başlar. Tek kendisi gelmemiştir. Uzun yıllara dayanan dostluklarıyla bilinen Tayyip Atmaca da İstanbul'a gelmiştir. Elbette bu göçün bir hikâyesi de vardır. Osmaniyede kendisini ziyaret eden Osman Arslan, Bestami Yazgan'ın İstanbul'a yerleşmeye karar verdiğini öğrenir.¹ Arslan üzüntülü şekilde;

“Ağabey, *Güneysu*'yu İstanbul'dan da olsa çıkartmaya devam etsen. Yazık olacak.”

Yazgan'ın Arslan'a yanıtı;

“*Güneysu*, benim de içimi çok yakıyor kardeşim fakat bizim *Güneysu* ile daha fazla yapabileceğimiz bir şey kalmadı. *Güneysu* da misyonunu tamamladı. Kabullenmek lazım. Osmaniyede bu kadar oluyor. İstanbul'a bir gidelim, oradan edebiyat için daha güzel işler yapabiliriz. Osmaniyeyi fethetsen bir kalen olur ama İstanbul'u fethetsen imparatorluğun olur. Böyle bir şey.”

Dergi kapanmıştır. Bestami Yazgan İstanbul'dadır. Osman Arslan ziyarete gider ve sorar:

“Nasıl gidiyor Bestami ağabey İstanbul'un fethi?”

1 *Sanat ve Edebiyat Hayatının 35. Yılında Bestami Yazgan*, Sebülürreşad Yayınevi, 2017, S: 27-28.

Soru üzerine derin bir iç çeker ve kendine özgü üslubuyla başlar anlatmaya. Anlatımında dürüst ve merttir. Bunların yanı sıra kabullenışı de görmekteyiz;

“Gardaşım, Eminönü’ne bir indim ki mahşer. Ben böyle kalabalık görmedim. Koca, devasa bir şehir. Envai çeşit işler. Benim gözümde büyüttüğüm Osmaniye, burada kaldığımız mahalle gibi bir şey. Oğlum Bestami dedim, akıllı ol, sen şu fetih sevdasından vazgeç, kendini koruyabilirsen Allah’ına şükret. Ben korktum gardaşım; bu şehrin fethedileceği falan yok. Öyle büyük iddialarım da yok, ben başımın derdine düştüm.”

Bestami Yazgan, her ne kadar bunları söylese de teslim olmaz. Karınca hesabı, bir damla da olsa ağzındaki suyu paylaşmak için Anadolu’yu adım adım dolaşarak şiirlerini okur. Yazar okurunun ayağına gitmeli diyen Bestami Yazgan, bunu gereğinden fazla yapar. 1957 yılında günümüzde Osmaniye’nin ilçesi olan Toprakkale’de, kendi ifadesiyle köylü bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Yazgan, ailesindeki beş kızdan sonra doğmuştur. Çocukluğuyla ilgili hiç unutamadığı anılarından biri ilkokul öğrencilik günleridir. Okulla evlerinin arası yaklaşık beş yüz metredir. Teneffüse çıktığında acıkır. Eve doğru ıslık çalar Bestami Yazgan. Bu ıslık acıktım işaretidir. Annesi duyar ıslığı. Hemen hazırlık başlar. Yufka ekmeğinin ortasına taze yağ, toz şeker konur ve dürüm yapılır. Daha zil çalmadan Bestami Yazgan’a ulaştırılır. Dönemin çocukları gibi o da çocukluğunda kendi oyuncağını yapar;

“Biz arabalarımızı, oyuncaklarımızı kendimiz yapardık. Bir aracın yağ filtresini bulmuştuk. Yuvarlak ya, ondan arabaya tekerlek yapmıştık. Yaptığımız arabaya bindim, arkadaşlar sürüyorlardı. Tekerlek yerine koyduğumuz yağ filtresi döndükçe içindeki yağlar sıçramış, beyaz da bir gömlek var üzerimde. Her taraf simsiyah olmuş, annem kızdı tabii ‘Oğlum ne yaptın?’ diye fakat annem kızarken bile bize dua ederdi; ‘Ölmeseyse, ocağı yanasıca, sakalı ağarasıca...’ yani annem, sağlıklı ve uzun yaşa diyordu.”

Lisenin birinci sınıfında edindiği ilk kitap, -arkadaşının hediye ettiği-Dilaver Cebeci’nin *Hun Aşk* isimli şiir kitabıdır. Ardından Necip Fazlı Kısakürek, Abdürrahim Karakoç ve diğer şairlerin eserleri takip eder.

Osmaniye İmam Hatip Lisesinden mezun olmasının ardından üniversite eğitimi için Erzurum’a gider. Evlidir. Ailesini de yanında götürür. 1978 yılında, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden mezun olan Bestami Yazgan; o dönem gerçekleşen öğrenci eylemlerinin hiçbirinde yer almaz. Eylemlere katılmamasını da evli olmasına bağlar. İlk şiirleri yayımlandığın-

da çocuklar gibi sevinir. Hocam diye hitap ettiği, her daim rahmetle andığı, *Güneysu*'nun da imtiyaz sahibi olan Ahmet Neşet Dinçer şiire başlamasına vesile olur:

“Bu duygudan önce nasıl yazmaya başladım, onu anlatayım. 1980’li yılların başında Osmaniye Rahime Hatun Kız Meslek Lisesinde edebiyat öğretmenliğine başladım. Millî güvenlik dersine de Osmaniyeli bir albay olan Ahmet Neşet Dinçer giriyor. Rahmetliyle tanışmamı, şiire başlama tarihi olarak görüyorum. 28 yaşında edebiyat öğretmeniyim ama Neşet Bey, bana öğretmenlik ediyor ve bütün tecrübesini aktarıyor. Daha sonra beraber *Güneysu* dergisini çıkarıyoruz. İlk şiirim yayınlandığında çocuklar gibi sevindim. Rahmetli Neşet Ağabey de her yeni şiirimi okuduğumda sarılır ve tebrik ederdi.”

1984 yılında Bestami Yazgan ile tanışan Tayyip Atmaca, *Güneysu*'nun ilk günlerini anlatır.² Şairlerle yapılan bir toplantıda dergi fikri ortaya çıkar. Osmaniyeli'nin en eski caddelerinden ve aynı zamanda da bir okulun adı olan *Güneysu* isminde karar kılınır. İlçenin kaymakamı Cengiz Kentli de şairdir ve dergi oluşumuna destek verir. 1 Şubat 1985 tarihinde ilk nüsha çıkar. *Güneysu*, oldukça eski teknikle matbaada basılmaya başlanır:

“Bazı zamanlar matbaacının işleri çok olur, Bestami ağabey önceden yapmış olduğumuz tashihleri kalıbın yanına koyar, kalıptan cımbızla harfleri çıkarır ben de kasadan doğru harfleri veririm, ilgili satırdaki yerine yine cımbızla yerleştirirdi. Başka bir seçeneğimiz yoktu.”

Cevat Akkanat, vatan şairi ve millet âşığı olarak görür Bestami Yazgan'ı.³ Yıllar önce ilk tanışmasını, gül ve gönül şairi dediği Bestami Yazgan'ı anlatır:

“Kolaylaştırıcı bir hayat anlayışına sahiptir. Aza ve öze taliplidir daima. Olanı biteni hayra yoruşu Müslüman bir duruşa tekabül eder. Davudi sesle, gür nefesle ve aşkla okur şiirlerini. Vatan şairidir. Millet âşığıdır ama en çok gül ve gönül kelimeleri yakışır ona. Gülü incitmez çünkü gül Peygamber'in remzidir. Gönül köprüleri kurar, Allah'a giden yollara. Onu tarif edemeyiz. Bu yüzden sadece ‘Gül ve Gönül Şairi’ desek yeter..”

Her yazarın kitabı yayınlandığında çocuğu olmuş gibi sevindiğinden şüphe yoktur. Bunun örneğini gördüğümüz Bestami Yazgan, ilk kitabı çıktığında yaşadığı mutluluğu kısaca şöyle anlatır:

2 *age.*, s. 12-13

3 *age.*, s. 7

“*Türkiye Çocuk Dergisi* bir kitabımı ilave olarak verdi. Derginin bayilere geldiği sabah, erkenden gidip beş tane dergi satın aldım. Yeni bir çocuğum olmuşcasına sevindim. Zaten ‘Kaç çocuğunuz var?’ diyenlere ‘94 çocuğum var.’ diye cevap veriyorum. Karşıdaki hayret edince de ‘Dört tanesi insan, doksan tanesi kitap soylu’ diye açıklama yapıyorum.”

Bestami Yazgan değerlendirmesinde Recep Garip, insanın en küçük evladından en büyük evladına dair duyguları ifade edebilmenin, onları beslemenin ve ihtiyaçları olanı bulmalarını sağlamanın zorluğundan bahseder.⁴ Garip; Bestami Yazgan'ın çocukların dünyasında yaşayan bir şair, bir yazar, bir masalci olduğunu, aslında yaşadığı hayata da masalca ve şairce baktığını ifade eder.

Eşi de kendisi gibi öğretmen olan Bestami Yazgan, dört evlat yetiştirir. Yedi tane de torun sahibi olur. Çocuklarına şunu okuyun, bunu okuyun diye baskı yapmaz. Eşi ve kendisi devamlı kitap okuyarak çocuklarına örnek olurlar. Bu davranışları çocukları kitap okumaya yöneltir. Davranış dilinin, söz dilinden daha etkili olduğuna inanan Bestami Yazgan'ın üç çocuğu doktor, biri de işletme mezunudur. Çocukların yetişmesi adına özel bir şey yapmaz. Evde kendi kendine yetişir çocukları. Çocuklarından Dr. Hilal Betül Yazgan, babasının “Mimarlar taştan, şairler sestten saraylar yapar.” dediğini, annesinin emek emek sıcak bir yuvaya çevirdiği evde babasının ses saraylarını inşasını izleyerek büyüdüklerini anlatıyor. Babası şiirle uğraşırken evlatları olarak seyirci kalmadıklarını, onun kendilerini yönlendirmesiyle iyi bir şiir dinleyicisi olduklarını belirten Hilal Betül Yazgan, babası ve şiir konusunda hatırladığı anılarını da paylaşıyor:

“Henüz okul öncesi yıllarında, babamın bir şiirini kendim yazdım sanarak sahiplenmiştim. Dizeler o kadar hoş, o kadar tanıdık ki onları kendimden ayrı düşünememişim. Diğer bir anımda ilkokul ikinci sınıfta yazdığım ‘Selam diyen dillere / yardım eden ellere / bize açan güllere / yüreğim sevgi dolu’ dörtlüğü dimağımızın babamın şiirleriyle şekillendiğinin somut bir örneği idi.”

Yazma olayını taşma olayına benzeten, bir bardağın ancak dolduğu vakit taşacağını söyleyen Bestami Yazgan; insanın da taşması için önce dolması gerektiğini vurgular:

“Konuşan insanları dinleyerek, takip ederek, kitapları-dergileri okuyarak dolar insan. Sonra taşar insan; kalemin ucundan akmaya başlar yazılar,

4 age., s. 20.

şairler... Merhum Mehmet Âkif'in bir sözü var, ona katılmamak elde değil. Âkif şöyle diyor: 'Yazma kabiliyetinin yüzde onu Allah vergisi, yüzde doksanı gayrettir.' Kişi de Allah vergisi kabiliyet varsa dolduktan sonra taşmaya başlar. Yazmayı ancak yazarak öğrenebilirler."

Usta çırak ilişkisi önemlidir Bestami Yazgan için. Manevi üstadı Yunus Emre, dünyevi üstadı da Ahmet Neşet Dinçer'dir. Usta çırak ilişkisinin faydalı olduğuna inanmaktadır;

"Edebiyat öğretmeniym ama bana şairde Ahmet Neşet Dinçer Bey öğretmenlik yaptı ve teşviklerde bulundu. Usta çırak ilişkisi faydalıdır. Konu açılmışken bahsedeyim: Şu an benim de çıraklarım var. İçlerinde değerli şairler de bulunmakta. Bir de şu var; uçmayı öğrendikten sonra o şairleri serbest bırakmak lazım. Kimisi benim gibi yazıyor kimileri de benim sanat çizgimin çok dışında yazmakta. Hiç müdahalede bulunmadım. Bulunmam da. Onlara şunu derim, 'Evladım, bundan sonra gökyüzü senin, kanatlar senin. İstedğin gibi uç. Sakın hocamdan farklı uçuyorum diye çekinme, doğrusu da budur.' Bugüne kadar önlerini hiç kapamadım. Sadece uçmayı öğrettim onlara. Hocaların gençleri sıkıması gerekir ki kabiliyetine göre, istediği yere uçabilsin."

Sadık Kemal Tural'ın *Zamanın Elinden Tutmak* kitabı hayatını şekillendirir. Kitabın özetle "Her sanatçı zamanın elinden tutmak ister" dediğini söyleyen Bestami Yazgan da zamanın elinden tutmak ister. Arayışa girer. Karşısına Yunus Emre çıkar:

"700 yıl önce yaşamış, hâlâ da yaşamaya devam ediyor. Kendi kendime dedim ki 'Buradaki sır nedir?' Şunu buldum: 700 yıl boyunca yediğimiz yiyecekler değişmiş, giydiklerimiz değişmiş, evlerimiz değişmiş, alışkanlıklarımız değişmiş ama Yunus Emre değişmeyen bir şeyi yakalamış. Sevgi değişmemiş, hoş görü değişmemiş, yardımseverlik, Allah sevgisi, Peygamber sevgisi değişmemiş. Bu yoldan gidersem benim için güzel olur diye düşündüm."

Osmaniye'de, 28 Eylül 2017 tarihinde *Sebilürreşad* organizasyonuyla "Kültür ve Edebiyat Hayatının 35.Yılında Şair Bestami Yazgan" adlı vefa etkinliği düzenlenir. Bütün sevenleri, dostları, hatta ilkokul öğretmenleri Jale Erat da etkinliğe iştirak eder. Bestami Yazgan; burada öğretmenleriyle karşılaştığında oldukça duygulanır, hüzünlenir, boynu bükülür fakat ödevini çok iyi yapmış bir öğrenci edasıyla başını doğrultarak öğretmenin ellerinden sevgiyle, hürmetle öper. Öğretmeni Jale Hanım, yaşlı ve biraz da rahatsız ol-

masına rağmen öğrencisinin etkinliğine gelir ve bir konuşma gerçekleştirir. Bestami Yazgan, hâlâ onun gözünde altı yaşında bir çocuktur:

“Benim en efendi, en çalışkan ve sessiz öğrencimdi. Gözümde hâlen altı yaşındadır, hiç büyümedi. Onu seviyor ve iftihar ediyorum.”

Çocuğa; şiiri, aşkı ve ahlaki dizeleriyle nakşeden şairdir diyen Fatih Bayhan:

“Bestami Yazgan; beni çocukluk iklimine yeniden götüren, çocukluk mevsimini yaşatan şiirlerin şairidir.”

Mehmet Aycı'ya göre, Bestami Yazgan'ın yüzü Kilikya'ya ayak basan ilk Türk akıncısının yüzüdür. Derviştir, daha dönmemiştir. Masal adamıdır.⁵ Aycı, anlatımında Bestami Yazgan'ın memleket sevgisine de yer verir:

“Doğduğu toprakların bereketi, mizacının mütemmim cüzüdür. Sadece bereketi değil, sıcaklığı, velutluğu, o geleni geçeni konanı göçeni nimetinden mahrum etmeyen cömertliği de... Bir toprak kalesidir; bedeni doğduğu yerle müsemmadır. Ondaki memleket sevgisi tanımlanabilir bir sevgi değildir; bir çağlayanı seyrederken, bir ekin tarlasında kaybolurken, asırlık bir çınarın gövdesine yaslanırken tekbir getirebilir.” Şiirlerinde memleket sevgisi açıkça görünen Bestami Yazgan, “Memleket sevgisi nereden gelir ve nasıl beslenir?” sorusunu şöyle yanıtlamaktadır:

“Mehmet Âkif Ersoy merhum, ‘Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?’ diyor. Buna şair mübalağası diyen olabilir ama Mehmet Âkif gerçeği söylüyor. Vatanımız tabii güzellikleriyle gerçekten cennet gibi. Efendimiz (AS) da bir hadis-i şeriflerinde ‘kabrin ya cennet bahçelerinden bir bahçe yahut cehennem çukurlarından bir çukur’ olacağından bahsediyor. Binlerce şehidin olduğunu düşünürsek bu vatanın altı da cennettir. Böyle bir vatani sevmemek nankörlük olur. Özelde ise bu vatan doğduğumuz, doğduğumuz, yollarında yürüyüp havasını teneffüs ettiğimiz, sularında serinlediğimiz bir mekân. Dedelerimin, ninelerimin, annemin ve babamın mezarı bu topraklarda... İnşallah benim mezarım da burada olacak. Orhan Şaik Gökyay, ‘Bu sevgi bir kuru ifade değil.’ diyor. Osmaniyede ‘Kuru kuruya gadanı alayım demekle olmaz.’ diye güzel bir söz var. Vatan da lafla sevilmez. Onu güzelleştirmek ve yüceltmek için alın teriyle, beyin teriyle ve gerekirse kanımızla sulamalıyız. Bir şair ve yazar olarak memleket sevgisini gönüllere nakışılmanın vazifem olduğunu düşünüyorum. Vatan çiçeği olan çocuklarımıza ve insanlarımıza ulaşmak için gece gündüz çalışmamız gerekir.”

5 age., s. 37-38

Yazgan ile İstanbul Sirkeci Garı'nda, TÜRDEB'in organizasyonu ile gerçekleşen "9.Uluslararası Dergi Fuarı" vesilesiyle sohbet etme imkânımız oldu. Onu fuarda gördüğümde dergi stantlarını dolaşiyor, tanısın veya tanınmasın tek tek selamlaşıyordu. Sonra göz göze geldik selamlaştık. Etrafı her zamanki gibi yine kalabalıktı; yetişkinler, gençler ve çocuklar... Birlikte oturmamız için davette bulundum:

- Daha sonra kardeşim biraz daha ilgilenmeliyim fuarla. Baksana bütün dergiler gelmiş, ayıp olur selam vermesek.

- Tamam hocam.

Bestami Yazgan ile bir araya gelir gelmez önce çaylarımızı söyledik. Dergi yayıncılığında ve edebiyattan konuşmaya başlarken eski günlerine gitti. Üstada memleketine gidip gitmediğini sordum:

"Gitmem mi? Oradaki kurulu ev düzenini hiç bozmadım ki. Olduğu gibi duruyor. Osmaniyeye gittiğimde, merkezden evime doğru yürüyerek gitmeyi çok severim. Eski tanıdıkları görürüm. Selamlaşır, sohbet ederiz ayaküstü... Yolda yürürken beni tanıyanlar araçla eve bırakmak isterler, kimileri de ısrar eder. Kabul etmem. Derim ki 'Kardeşim, şimdi ben yürüyerek evime gitmesem sizleri nasıl görecektim?' Ana cadde üzerindeyim, toplu taşıma araçları gidip geliyor. Tek tek bakıyorum bu araçlara. Sonra, sonra bir belediye otobüsü geçiyor; arka camında nişanlımı görüyorum, el sallıyorum. Şu an evli olduğum eşimi, Osmaniyede, bir otobüste hâlâ görebiliyorum. Bambaşkadır memleket sevgisi..."

Bestami Yazgan; doğduğu, yaşadığı, ilk şiirlerini kaleme aldığı memleketinden ayrılırken küsmez: "Birçok yazar yaşadığı yere küserek ayrılır oradan. Şahsen Osmaniyeyi çok seviyorum. Yaptığımız sosyal ve kültürel faaliyetlerde Osmaniyeye hep yanımızda oldu. Bu sebepten Osmaniyeden ağlayarak ve şu türküyü söyleyerek ayrıldım: Ellerini çekip benden / O yâr bugün gider oldu / Hem sevip hem sevilirdik / Bu ayrılık neden oldu?"